

Apróhirdetések

ELADÓ, elcserélhető cériumoxid, sík segéd-tükör 10 cm-től 3 cm-ig alumíniumozva, újak, optikai felületek alumíniumozásra, csi-szolópör készlet, 7,5 mm-től 60 mm-ig zoomolható képfordítós optika. *Molnár Imre, 1116 Budapest, Tomaj u. 2., tel.: 208-4935 20^h után.*

ELADOM 160/1600-as Newton-távcsöve-met. *Bor Ágnes, 8622 Szántód, Jókai u. 41., tel.: (84) 340-452*

ELADÓ 72/500 MOM távcső alu. tubus, fogasléces kihuzat (15 000 Ft), 8,4-21 mm University Optics Zoom okulár (18 000 Ft). *Bagyinszky Tamás, tel.: (32) 316-878 (este)*

ELADÓ egy 110/806-os Mizar és egy 90/1000-es refraktor. *Bakos János, tel.: (29) 438-806 (este)*

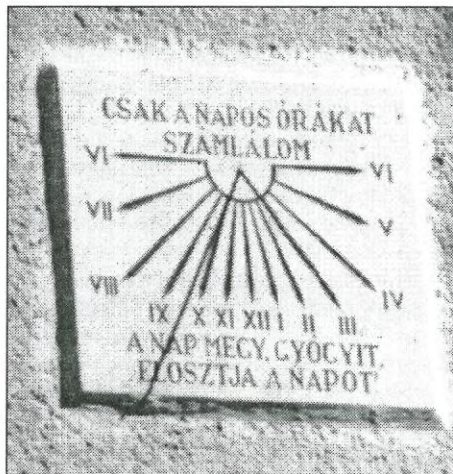
ELADÓ egy alig használt TAL (Mizar) 110/806-os orosz gyártmányú Newton-távcső masszív gyári ekvatoriális állvány-nal, osztottkörös finommozgatással, 2 db okulárral, Barlow háromszorozóval, Mizar színészűrő készlettel, valamint keresőtávcső-

vel. A távcső szállítására a gyári masszív fadoboz szolgál. *iff. Balogh Zoltán, 4220 Hajdúböszörmény, Újvárosi u. 13., tel.: (52) 371-735*

VENNÉK 10-11 cm-es rövid vagy közép gyújtótávú akromatikus objektívet. *Szabó Almos István, 5650 Mezőberény, Madár u. 3/1.*

ELADÓK különféle távcsövek. *Csatlós Géza, tel.: 274-3070*

Hol látható ez a napóra?

Megtudhatja

Magyarország napórái c. kiadványunkból!

A Keszthelyi Sándor összeállításában megjelent 128 oldalas kiadvány 405 napóra leírását közli, számos fényképen, rajzon mutatja be a legszebb hazai példákat. A kiadvány több száz amatőrcsillagász gyűjtőmunkájának köszönhetően jöhetett létre. **Megrendelhető az MCSE postacímén (1461 Budapest, Pf. 219.), rózsaszín postautalványon. Ára 500 Ft (tagoknak 400 Ft).**

CAPELLA COMPUTER KFT

**Az ön partnere a
számítástechnikában!**

Számítógépek, részegységek nagy választékban!

Hibás gépét megjavítjuk, felújítjuk.

Új és használt számítógépeken kívül

**csillagászati szoftverek
és képek is kérhetők.**

Hívásukat Tóth Tamás várja:

06-20-468-615; 282 2685

E-mail: capella@capella.hu;

http://www.capella.hu

MCSE-programok

Budapest: Keddenként tartunk ügyeletet a BME R Klubjában (XI. Műgyetem rakpart 9.) 18–21 óra között. Távcsőépitési tanácsadás, előadások, MCSE-kiadványok beszerzése, közös programok megbeszélése stb.

Baja: A Bácskai Csoport minden pénteken 18 órától éjfélig tartja foglalkozásait a Tóth Kálmán u. 19. sz. alatti csilg vizsgálgóiban.

Szeged: A Szegedi Csillagvizsgálóban tartjuk összejöveteleinket keddenként 18 órai kezdettel, derült idő esetén észlelés a Csillagvizsgáló kisebb műszereivel.

Esztergom: A Szabadidő Központban (Bajcsy Zs. u. 4.) minden szerdán este 6-kor találkoznak a tagok.

Előadások Pécsen, az MCSE Pécsi Csoportja szervezésében

Szent István tér 17.; az előadások hétfőnként 18 órakor kezdődnek

Jan. 04. Bognár Zsófia: A kvazárok és a kozmológia

Jan. 11. Makay Eszter: Üstökösök

Jan. 18. Nagy Mélykúti Ákos: Más csillagok körüli bolygók

Jan. 25. Hajdu Szabolcs: A Naprendszer

Előadások az R Klubban

Az előadások színhelye: BME R Klub (XI. ker., Műgyetem rakpart 9., 108-as terem). Az előadások 18:00-kor kezdődnek.

Jan. 12. Hírek a Marsról (*Kereszturi Ákos*)

Jan. 19. Berlin felett az égbolt (*Bartha Lajos*)

Jan. 26. Diffúz ködök a téli égen (*Szabó Gábor*)

Solar Eclipse August 1999

Symposium

Research Amateur Astronomy in the VLT Era

Dedicated to the memory of Donald F. Trombino

**Garching (near Munich), Germany
August 7–13, 1999**

Combine eclipse viewing with an international astronomy symposium!

Further information and registration: VdS solar section, Peter Völker, Wilhelm-Foerster-Sternwarte, Munsterdamm 90, D-12169 Berlin, Germany

http://neptun.unisw.gwdg.de/sonne/eclipse99_conference.html

MCSE Helyi Csoportok V. Országos Találkozója

Az MCSE helyi csoportjainak következő találkozóját **1999. március 26–28.** között tartjuk **Kunszentmártonban.**

A találkozó gerincét a helyi csoportok mindennapi tevékenységének, problémáinak, egyéb ügyeinek megbeszélése alkotja, de várjuk azoknak a jelentkezését is, akik egyéb témájú előadásukkal kívánnak hozzájárulni a találkozó színvonalának emeléséhez. Kollégiumi szállást tudunk biztosítani 400 Ft+ÁFA/fő/éjszaka térítési díjért, de a hálósákos turizmusra is lehetőség van, a találkozó helyszínén ingyenes alvási lehetőséget tudunk biztosítani.

Jelentkezés:

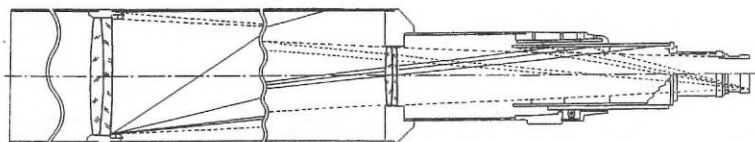
**Kovács Károly, MCSE
Kunszentmártoni Csoportja,
5440 Kunszentmárton,
Jászapáti u. 37.**

Egy jó távcső is sok örömet szerez, hát még egy

A Telescopium téli távcsőajánlata

120S 120/800-as refraktor. A cég legújabb fejlesztése. A négytagú akromatikus objektívet két csoportban helyezték el (l. az ábrán), félapokromatikus színkorrekciót biztosítva. A képhiba a nagy látómező peremén is minimális. 6,7-es fényerővel az asztrofotósok és mély-ég észlelők igazi társa. A tubus súlya 5,3 kg.

ED 102SS 102/920-as ED apokromatikus refraktor. Klasszikus refraktor high-tech optikával. Az eredmény egy valóban hordozható, sokoldalú műszer — tiszta ablak az Univerzumra. A 2°-os látómezőben (30x) pompázó diffúz ködöktől a finom bolygórészletekig (300x) óriási nagyítástartományban kihasználható távcső, és nem csak vizuálisan... A tubus súlya 3,6 kg.

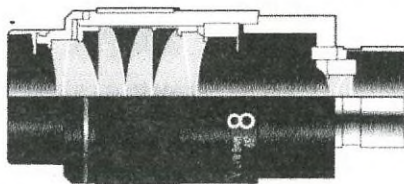
VC200L VISAC 200/1800-as katadioptrikus távcső. Különleges katadioptrikus rendszer aszférikus főtükörrel. Az optikai minőség kiváló ($\lambda/6$ hullámfronthiba), ami garantálja a sokoldalú felhasználhatóságot. A VISAC igazi erénye a diffrakcióhatárolt leképezés — nagy látómező mellett. Első osztályú alternatíva a „kommersz” Schmidt-Cassegrainek világában. A felbontóképesség 0,6", a vizuális határmagnitúdó 15^m körül. A tubus súlya 6 kg.

102 M 102/100-es refraktor. Egy igazi „nagy” műszer. A precízen csiszolt 10,2 cm-es akromatikus objektív optikai teljesítménye a kategória csúcsát jelenti. Különösen ajánlható a nagy nagyítást igénylő megfigyelésekhez (pl. bolygók, kettőscsillagok). A tubus súlya 3,8 kg.

80 M 80/910-es refraktor. Egy „mindentudó” refraktor a Hold, a Nap, a bolygók, kettőscsillagok stb. megfigyeléséhez. Professzionális kivitel rendkívül kedvező áron! A tubus súlya mindössze 2,5 kg, könnyedén elbírja akár egy Telementor mechanika is!

Vixen távcsövek — megfizethető áron. Egy jó távcső sajnos többnyire drága. A Vixen műszerek garantált optikai és mechanikai minősége az árban tükröződik. A probléma áthidalására megoldás a részletfizetés. Örömmel jelenthetjük be, hogy üzletünkben immár **OTP részletre is lehet távcsövet vásárolni.** Felvilágosfás a helyszínen.

Keleti kényelem — Vixen LV okulárok. A Vixen lantán koronaüveg felhasználásával készült okulárjai egyedülálló komfortot ígérnek az amatőr számára. A betekintés rendkívül kényelmes, hiszen a teljes LV okulársorozat (mely 2,5-től 50 mm-ig terjed) szemtávolsága (eye relief) egységesen 20 mm. A hihetetlenül rövid fókuszú, 2,5 mm-es okulárt sem kell a szemünkbe erőltetni, ha be akarjuk látni a teljes látómezőt — ugyanolyan kényelmes a betekintés, mint a 10 vagy 15 mm-es típusokba. A puha, gumírozott szemkagyló csak tovább fokozza a kényelemérzetet. A Vixen LV okulárok látómezeje 45° (2,5–7 mm) ill. 50° (9–25 mm), látómező-korrigáltságuk a legjobb Super Plössl okulárokéhoz hasonló. Nagy látómezőt biztosítanak a nemrégiben kifejlesztett, nyolctagú **LVW** okulárok (65°), melyek 8, 13, 17 és 22 mm-es fókusszal készülnek.

További Vixen-termékek rendelése — katalógus alapján. Boltunkban 14-féle Vixen-távcső kapható, de ez távolról sem jelenti a teljes kínálatot. A többi Vixen-termék is megrendelhető üzletünkben (megrendelés esetén 40% előleget kérünk)!

A Telescopium karácsonyi ajánlata (könyv, videó, CD-ROM)

Könyvek: * Hawking: Az idő rövid története * SH-Atlasz: Csillagászat * SH-Atlasz: Űrtan * C. Ronan: Megmagyarázzuk a Világegyetemet * Ponori Th. A.: Csillagok a Bibliában * P. Davies: Egyedül vagyunk a Világegyetemben? * Simon T.: Csillagászat * Kulin Gy.: Az ember kozmikus lény * Meteor csillagászati évkönyv 1999 * Magyarország napórái * S. és J.: Mitton: Csillagászat * **Videók:** * Aszteroidák: a halálos ütközés (National Geographic Video) * Őrszemek az égen (Discovery Channel) * **CD-ROM-ok:** * Utazás a csillagok között * Mission to Mars * The Voyager Legacy * The Hubble Space Telescope *

Csillagászati könyvek, atlaszok, CD-ROM-ok, poszterek a Sky Publishing Corporation katalógusából! A Telescopium vállalja a Sky Publishing Corporation és más kiadók által forgalmazott termékek rendelés alapján történő behozatalát. Ajánlatunkból: The Millennium Star Atlas, Uranometria 2000.0, Amateur Telescope Making III, Star Ware, Burnham's Celestial Handbook, The Messier Objects Poster stb.

TELESCOPIUM távcsöves szaküzlet

(Nyitva tartás: hétfő–péntek 10–18 ó., szombat 10–13 ó.)

Címünk: 1111 Budapest, Budafoki út 41/b.; tel.: 209-0542

E-mail: telescopium@mcse.hu, <http://telescopium.mcse.hu>

Kérje részletes árjegyzékünket!

Csillagászati évkönyvek megrendelése

A Meteor csillagászati évkönyv korábbi köteteiben számos, jelenleg is aktuális cikk, összefoglaló jelent meg. Az évkönyv alábbi kötetei megrendelhetők a Magyar Csillagászati Egyesülettől (1461 Budapest, Pf. 219.), ill. megvásárolhatók a Telescopium távcsöves szaküzletben (Budapest XI., Budafoki út 41/b.).

Meteor csillagászati évkönyv 1993

- A csillagászat legújabb eredményei
- Csillagfoltok — foltos csillagok (*csillagfoltok modellezése fénygörbék alapján*)
- Új eredmények — régi változócsillag-megfigyelésekből (*a változócsillagászatban felhasználató évszázados megfigyelések*)
- A Nagy Vörös Folt kutatásának története (*a Jupiter legfeltűnőbb alakzatának megfigyelései és azok magyarázata*)
- A Mars a (még mindig) időszerű bolygó (*a Vörös Bolygó és az amatőrök észlelési lehetőségei*)

Meteor csillagászati évkönyv 1994

- A csillagászat legújabb eredményei
- Működő és tervezett óriástávcsövek (*az óriástávcsövek tíz éve*)
- Tetten ért csillagfejlődés (*az FG Sagittae meglepő változásai*)
- Milyen a Nap röntgen fényben? (*szemelvények a Yohkoh mesterséges hold eredményeiből*)
- Vissza a Holdra! (*Hold-észlelési útmutató amatőrök számára*)

Meteor csillagászati évkönyv 1995

- Egy üstökös pusztulása (*a Jupiterbe csapódott Shoemaker–Levy 9 üstökös*)
- Barna törpe csillagok mint gravitációs lencsék (*a sötét anyag problémája*)
- A Hubble-állandó (*a kozmikus távolságskála kérdése*)
- Molekuláris rádiócsillagászat (*egy harminc éves tudományterület*)
- A holdfedések előrejelzése (*a Hold csillagfedései*)

Meteor csillagászati évkönyv 1996

- A csillagászat legújabb eredményei
- Újdonságok a naprendszerkutatásban
- Korunk problémája, a fényszennyezés
- 50 éves az MCSE

Meteor csillagászati évkönyv 1997

- A csillagászat legújabb eredményei
- Az ezredvég üstököse (*a Hale–Bopp-üstökös*)
- Más csillagok bolygóinak felfedezése
- Az Internet a csillagászatban
- Csillagászati kódexek a Corvina könyvtárban

Meteor csillagászati évkönyv 1998

- A csillagászat legújabb eredményei
- Búcsú az IUE-től
- A mikrolense programok néhány változócsillagászati eredménye
- Rádiógalaxisok és kvazárok: égi háromszögelési pontok
- Új eredmények a Naprendszer égi mechanikájában
- A csillagok színképe
- A távcsővilág dinoszauruszai: az óriásrefraktorok

Meteor csillagászati évkönyv 1999

- A csillagászat legújabb eredményei
- Az 1999. augusztus 11-i teljes napfogyatkozás
- A napfogyatkozások tudományos jelentősége
- „Magyar” napfogyatkozások
- Jönnek a Leonidák!
- Kisbolygók a Naprendszer peremén
- A csillagászati időmérés száz éve

Jelenségnaplár

1999. január (JD 2 451 180–2 451 210)

A bolygók láthatósága

Merkúr. A hónap első napjaiban még megkereshető a hajnali, délkeleti égen, ám láthatósága gyorsan romlik. A hó elején még másfél, a közepén már csak fél órával kel a Nap előtt.

Vénusz. A hónap elején egy és negyed, a végén két órával nyugszik a Nap után, így az esti ég feltűnő látványossága. Fényessége $-3^m,9$, átmérője $10^s,5$, fázisa 0,95 körüli.

Mars. Éjfél előtt kel, így az éjszaka második felében látható a Szűz csillagképben. A hó végén fényessége eléri a $0^m,5$ -t, látszó átmérője pedig a $8''$ -et.

Jupiter. Napnyugta után látható a Vízöntő, majd a Halak csillagképben. A hó elején kettő, a végén három órával éjfél után nyugszik. A hónap közepén fényessége $-2^m,2$, látszó átmérője $36^s,5$.

Szaturnusz. Éjfél körül nyugszik, így az éjszaka első felében látható a Halak csillagképben. A hó közepén fényessége $0^m,4$, átmérője $18''$.

Uránusz, Neptunusz. Helyzetük megfigyelésre nem kedvező. A Neptunusz 22-én együttállásban a Nappal.

Holdfázisok

02. 02:50 UT Telehold
09. 14:22 UT Utolsó negyed
17. 15:46 UT Újhold
24. 19:15 UT Első negyed
31. 16:06 UT Telehold

Mély-ég ajánlat:

Az Eridanus É-i vidékének objektumai.
A ξ és a ζ Per vidékének mély-ég objektumai.
Beküldési határidő: 1999. február 6.

Kettőscsillag-észlelési ajánlat: Andromeda

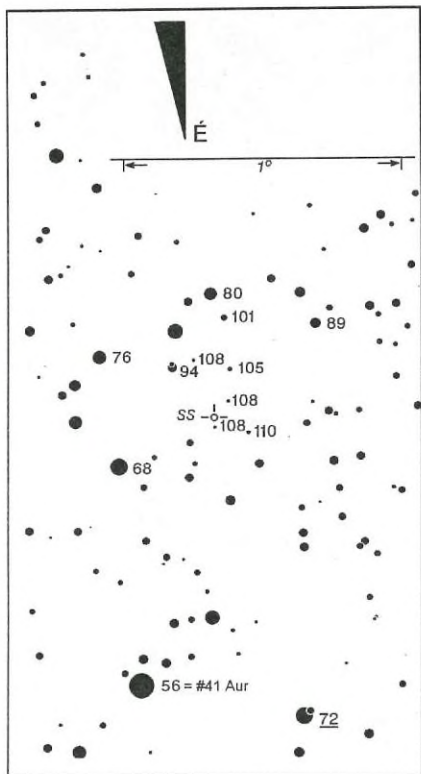
Arg 9	02471+5007	8,8+ 8,8	2,8	148	1978
Σ 336	03015+3224	6,9+ 8,4	8,6	8	1971
Hld 10	04025+4824	9,0+10,5	4,2	89	1881
β 546	04114+4152	8,8+ 8,8	0,9	46	1979

Beküldési határidő: 1999. január 6.

A hónap változója: SS Aurigae

A szilveszteri petárdák mellé mi is lehetne méltóbb változós ajánlat, mint egy igazi csillagászati „nagy durranás”, azaz, a téli ég egyik legfényesebb törpe nővéja, az SS Aurigae!? A β Aur-tól északra elhelyezkedő 41 Aur feletti mikro-Lyra alakzat könnyen megtalálhatóvá teszi ezt az átlagosan kéthavonta valamivel $11^m,0$ fölé fényesedő kataklizmikus változót. E. Silbernegel német csillagász fedezte fel 1907-ben egy 1901-es és egy 1903-as fényképet összehasonlítva. Kitérései igen gyorsak, tipikusan 24 óra alatt tényszedik fel minimumához képest 60-szoros ragyogásúvá. Kb. 350–400 fényéves távolságból hirdeti a hosszú téli éjszakákon a kölcsönható szoros kettőscsillagok fenséges voltát, melynek napi rendszerességű ellenőrzéséhez már egy 10 cm-es távcső is jó szolgálatokat tehet.

Kiss László

SS Aur (Aurigae)

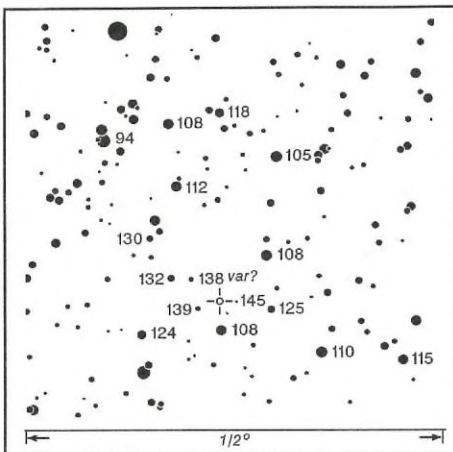
(2000) $06^{\text{h}} 13^{\text{m}} 22^{\text{s}} +47^{\circ} 44'.5$

Magn. - 10.5-15.8^v (AAVSO)

Period - (55^d.5)

Type -UG

Spec. - Pec(UG)

Érdekes együttállások

Január 8. 22:00 UT: A Mars $4^{\circ}19'$ -cel É-ra a Spicától.

Január 18. 18:00 UT: A Vénusz $12'$ -cel D-re az ι Cap-tól ($4^{\text{m}}3$).

Január 19. 08:00 UT: A Vénusz $2^{\circ}0'$ -kal D-re a Holdtől.

Január 21. 23:00 UT: A Jupiter $1^{\circ}8'$ -kal É-ra a Holdtől.

Január 25. 17:00 UT: A Jupiter $11'$ -cel É-ra a 20 Psc-től ($5^{\text{m}}6$).

Január 25. 07:00 UT: A Szaturnusz $52'$ -cel D-re az $\omicron$ Psc-től ($4^{\text{m}}5$).

C/1998 U5 (LINEAR)

Dátum	RA (2000)	D	E	mv
12.15.	21 23,8	+24 09	74	7,1
12.20.	21 18,4	+21 39	68	7,3
12.25.	21 14,8	+19 46	62	7,6
12.30.	21 12,2	+18 18	57	7,8
01.04.	21 10,5	+17 08	52	8,0
01.09.	21 09,2	+16 13	47	8,2
01.14.	21 08,4	+15 30	43	8,4
01.19.	21 07,9	+14 55	39	8,6
01.24.	21 07,5	+14 28	36	8,8
01.29.	21 07,2	+14 08	33	9,0

C/1998 P1 (Williams)

Dátum	RA (2000)	D	E	mv
12.15.	13 10,3	-12 50	62	9,7
12.20.	13 05,3	-10 50	69	9,8
12.25.	12 59,1	-08 31	76	9,8
12.30.	12 51,3	-05 49	84	9,8
01.04.	12 41,6	-02 40	93	9,8
01.09.	12 29,7	+01 03	102	9,8
01.14.	12 15,0	+05 20	112	9,8
01.19.	11 57,2	+10 12	123	9,8
01.24.	11 36,0	+15 31	134	9,9
01.29.	11 11,5	+20 59	145	10,0

Fent balra a T Tauri
reflexiós köde
(NGC 1555),
1998.10.23.
03:15 UT

Fent jobbra az AB Aur
változócsillag
és reflexiós köde.
1998.10.26.
03:15 UT

Középen az AE Aur
változócsillag
és reflexiós köde.
1998.10.23.
03:40 UT

Lent az NGC 2264
nyílthalmaz
és reflexiós köde
a Monocerosban
1998.10.26.
01:59 UT

A felvételeket
Kiss László,
Sárneczky Krisztián
és Szabó Gyula
készítette
a Piszkés-tető
60/90/180 cm-es
Schmidt-távcsővel
Photometric
CCD kamerával.
Mindegyik kép
expozíciós ideje
5 perc volt.

